

HAAPAJÄRVI [60] KALLIO

Koekuopitus 28.10.1999

Jalo Alakärppä ja Eija Ojanlatva

Saat. 9.11.-99

ARKISTOTIEDOT

Haapajärvi Kallio (HAAPAJÄRVI [60])

Kivikautisen asuinpaikan koekuopitus 28.10.1999.

Kunta	Haapajärven kaupunki
Kylä	Kuusaa
Tila	13:16 Kallio
Omistaja	Suomen Rauhanyhdistysten Keskusyhdistys ry. Uusikatu 28 90100 OULU
Peruskartta	3322 05 RUHAPERÄ
Koordinaatit	x=7087 35 y=3431 15 z=n. 127,5
Arkistoaineisto	Tarkastus 1971 Anja Sarvas Inventointi 1992 Markku Mäkivuoti
Löydöt	KM 10323:1-5, 12925:1-5, 18652:1-2 sekä kolme esinettä ilman numeroa Haapajärven museossa.
Dokumentaatio	Kaivausdiat: OY/arkeologian laboratorio MV-kuvat: OY/arkeologian laboratorio Kartat: 1

Haapajärven Kallion kivikautisen asuinpaikan tarkastus ja koekuopitus toteutettiin 28.10.1999 ja jälkityöt 1.-2.11.1999 Oulun yliopiston arkeologian oppiaineen toimesta. Tutkimuksen käytännön toteutuksesta vastasivat Huk Jalo Alakärppä ja fil.yo Eija Ojanlatva.

Haapajärven Kuusaan kylässä, Kuusaanjärven rannalla, Kallion tilalla (Rn:o 13:16) on vuoden 1992 maastotarkastuksessa ja inventoinnissa todettu kivikautinen asuinpaikka. Paikan kallioperä koostuu happamesta metatuffista, jossa on kvartsimaasälpäjuonia, sekä metatuffiitista ja emäksisestä vulkaniitista. Maaperä on pohjamoreenia. Paikalta on Anja Sarvaksen tarkistuksen yhteydessä otettu talteen ainakin parikymmentä viljelymaasta löytynyttä kiviesinettä. Kyseessä oleva, käytöstä pois jäänyt viljelymaa sijaitsee vanhan päärakennuksen pohjoispuolella ja nykyisen, Suomen Rauhanyhdistyksen Keskusyhdistyksen päärakennuksen luoteispuolella. Suomen Rauhanyhdistyksen Keskusyhdistys ry anoi rakennuslupaa päärakennuksen itäsiiven rakentamiseen. Koska aiemmassa tarkastuksessa kivikautisen asuinpaikan laajuutta ei voitu selvittää, Oulun yliopiston arkeologian laboratoriota pyydettiin tarkastamaan ja rajaamaan kohde koekuopituksella. Haapajärven Rauhanyhdistykseltä kaivausavuksi saatiin kaksi miestä.

Tarkastuksen alkaessa havaittiin, että päärakennuksen itäpuolelle, suunnitteilla olevan rakennuksen kohdalle oli ajettu hiekkaa ja siihen oli tehty routasuojaukset styroksilevyillä. Haapajärviset kertoivat, että itäsiiven paikalla oli aiemmin ollut parkkipaikka, joten alue oli ennestään myllätty. Toisin sanoen paikalla oli toimittu jo aiemmin muinaismuistolain ensimmäisen luvun ensimmäistä pykälää vastaan, jonka mukaan kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty (Muinaismuistolaki 17.6.1963/295).

Koekuoppia tehtiin yhteensä 11 kappaletta. Ensimmäiset kolme kuoppaa kaivettiin vanhalle, pohjoiseen ja luoteeseen viettävälle pellolle, mistä esineet olivat löytyneet (kartta: 1-3). Pelto oli äestetty viimeksi vuonna 1999. Sen läpi oli aiemmin kaivettu myös likakaivoa varten syviä kaivantoja. Ruokamullan paksuus pellolla oli noin 25-30 cm. Koekuopat kaivettiin puhtaaseen, vaaleanruskeaan savimaahan eli 40 cm:n syvyyteen saakka. Koekuoppiin tehtiin vielä tarkastuspistot, joiden perusteella savimaa jatkui vielä yli 70 cm:n syvyydessä. Ainoat löydöt tulivat kuopasta 2, ne olivat rautanaula ja eläimen palamaton luun pala.

Kuopat 4-11 tehtiin nykyisen päärakennuksen pohjoispuolella sijaitsevaan, länsi-itäsuunnassa kulkevaan metsikköön. Metsikkö vaikutti topografisesti asuinpaikaksi

kelpaamattomalta, se sijaitsee noin 2 m nykyistä päärakennusta alempana ja paikka on pelkkää kivikkoa ja vesijättömaata. Metsikkö lienee ollut ympäröivältä alueeltakin raivattujen kivien sijoituspaikka. Useissa kivissä oli syviä porausjälkiä, jotka viitaisivat paikalla ilmeisesti räjäytetyn kalliota. Metsikköön kuopat kaivettiin sinne, missä kaivaminen oli yleensä mahdollista. Kaikki kahdeksan kuoppaa kaivettiin 45-55 cm:n syvyyteen saakka, ja jo tuolloin osa kuoppien pohjista täyttyi vedellä. Yhdessäkään kuopassa ei ollut turpeen alla silmin havaittavaa huuhtoutunutta kerrosta, joten metsikön maata on liikuteltu tai sinne on tuotu maata rakennustöiden ja raivausten yhteydessä. Maannosten väri vaihteli, mutta pääasiassa maannokset olivat hienoa ja karkeaa hiekkaa - alueella ei ollut normaalia podsolimaannosta. Kuopista 4-11 ei myöskään löytynyt mitään esihistorialliseen asutukseen viittaavaa.

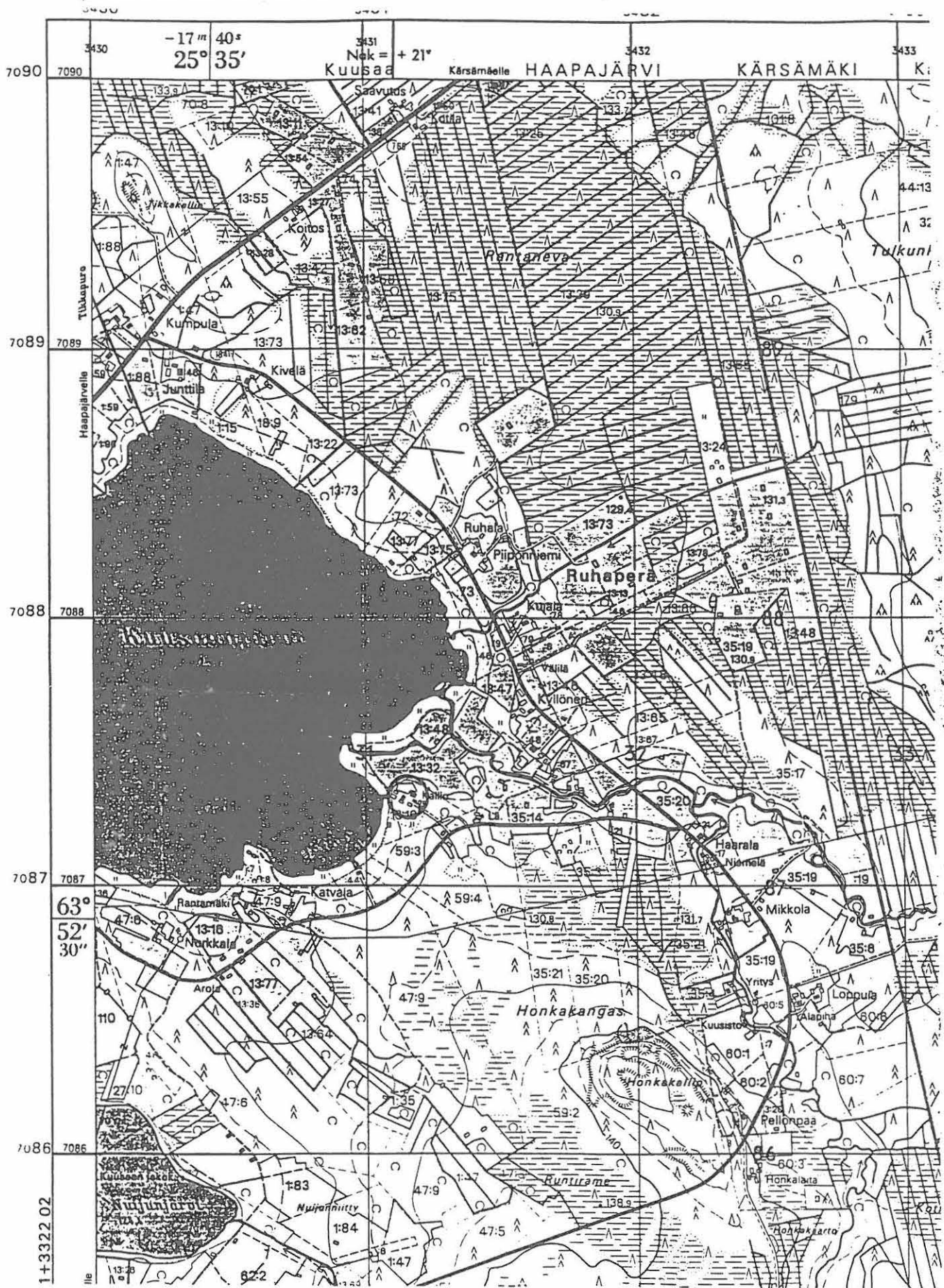
Koekuopituksen ja lähimetsikön inventoinnin yhteydessä ei löytynyt mitään esihistorialliseen asutukseen viittaavaa. Mikäli paikalla on ollut asuinpaikka, se on täysin tuhoutunut pelto- ja rakennustöiden yhteydessä. Mahdollisesti asuinpaikka on sijainnut Kallion tilan korkeimmalla kohdalla, eli vanhan päärakennuksen tienoilla. Tutkimusten perusteella päärakennuksen laajentamiselle ei ole estettä, eikä paikalla tarvitse suorittaa lisätutkimuksia.

Oulussa 8.11.1999

Jalo Alakärppä

Eija Ojanlatva

HAAPAJÄRVI 60 Kallio

3322 05 RUHAPERÄ